

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta (HE 202/2018 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Anne Koskela, sosiaali- ja terveysministeriö
- lehtori Hannele Tyrväinen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu edustaen Sairaanhoidajan lääkkeenmääräämiskoulutuksen suomalaista korkeakouluverkostoa

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Suomen Kuntaliitto
- Tehy ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia siten, että valtion korvauksia opetus- toimintaan voitaisiin maksaa myös sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen erikoispätevyyteen johtavasta koulutuksesta. Korvausta voitaisiin maksaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka sen lukuun sopimuksen perusteella tai muulla tavalla terveydenhuollon avohoidon palveluja tuottavalle yksikölle, joka toimii rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden saaneen sairaanhoitajan työnantajana. Aluehallintovirastot maksaisivat koulutuskorvauksen kahdesti vuodessa hakemuksen perusteella.

Esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Valiokunnan mietintö StVM 22/2018 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen mahdollistavat säännökset ovat olleet voimassa vuodesta 2010 alkaen. Terveystieteiden ammattihenkilölain 23 b §:n mukaan sairaanhoitajalla, jolla on riittävä käytännön kokemus ja joka on suorittanut säädetyn lisäkoulutuksen, on rajattu oikeus määrätä apteekista hoidossa käytettäviä lääkkeitä. Vuosina 2012—2018 lisäkoulutuksen on suorittanut vuosittain keskimäärin noin 60 henkilöä, ja ensi vuonna valmistuvia arvioidaan olevan noin 88. Lääkkeenmääräämisoikeus on alle 400 sairaanhoitajalla. Sairaanhoitajien lääkemääräysten osuus kaikista sairausvakuutuksesta korvatuista lääkemääräyksistä on ollut vähäinen.

Rajatun lääkkeenmääräämisen toteutumisesta tehdyn selvityksen mukaan terveydenhuollon toimintayksiköt rahoittivat sairaanhoitajan lääkkeenmääräämiskoulutuksen yleensä osana koulutusbudjettia (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita STM 2015:49). Vain muutama sairaanhoitaja oli suorittanut koulutuksen omalla kustannuksellaan. Koulutuksen korkean hinnan on arvioitu rajoittavan mahdollisuuksia osallistua koulutukseen ja hidastavan uudistuksen toimeenpanoa.

Terveystieteiden lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 60 a §, jolla mahdollistetaan valtion koulutuskorvausten maksaminen sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen erikoispätevyyteen johtavasta koulutuksesta. Korvaus maksetaan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden saaneiden henkilöiden määrän perusteella sille terveydenhuollon toimintayksikölle, johon erikoispätevyyden saanut henkilö on palvelussuhteessa. Koulutuskorvauksen maksamisen oletetaan lisäävän rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden käyttöönottoa ja lisäkoulutuksen saavien henkilöiden määrän arvioidaan nousevan enintään 100 henkilöön vuodessa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että koulutuskorvauksen laajentaminen ehdotetulla tavalla lisää mahdollisuuksia toteuttaa terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjaon kehittämistä. Valiokunta korostaa, että koulutuksessa tulee varmistua siitä, että sairaanhoitajien osaaminen vastaa rajatulta lääkkeenmääräämiseltä edellytettävää tasoa. Valiokunta katsoo, että rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaukseen on varattava riittävät määrärahat eikä lääkkeenmääräämiskoulutuksen kustannusten korvaaminen saa heikentää muiden koulutuskorvausten tasoa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

60 a §. Rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus. Rajattu lääkkeenmäärääminen on voimassa olevan lainsäädännön mukaan mahdollista ottaa käyttöön ainoastaan terveyskeskuksen avovastaanotolla ja sairaanhoitopiirin yhteispäivystyksessä. Eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 b §:n muuttamisesta siten, että rajattu lääkkeenmäärääminen voitaisiin ottaa käyttöön nykyistä laajemmin kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvissa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon avohoidon palveluissa sekä kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvissa sopimuksen perusteella tai kunnan tai kuntayhtymän lukuun muulla tavoin hankittavissa terveydenhuollon avohoidon palveluissa (HE 69/2018 vp).

Valiokunnan mietintö StVM 22/2018 vp

Nyt käsiteltävässä lakiehdotuksessa on rajatun lääkkeenmääräämisen käyttöalassa otettu huomioon aikaisemmin eduskunnalle annettu ammattihenkilölain muutosehdotus. Koska terveydenhuoltolain muutos käsitellään talousarvioesitykseen liittyvien lakiehdotusten käsittelyaikataulun vuoksi ennen ammattihenkilölakiehdotusta, valiokunta ehdottaa terveydenhuoltolain 60 a §:n muuttamista voimassa olevan rajatun lääkkeenmääräämisen käyttöalan mukaiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali -ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 202/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 63 §:n 2 momentti ja 66 §:n 1 momentti sekä *lisätään* lakiin uusi 60 a § seuraavasti:

60 a §

Rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus

Sairaanhoitopiiriä tai terveyskeskusta ylläpitävälle kunnalle tai kuntayhtymälle ~~taikka kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevalle sopimuksen perusteella tai muulla tavalla kunnan tai kuntayhtymän lukuun terveydenhuollon avohoidon palveluja tuottavalle yksikölle~~ sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvausta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 b §:ssä tarkoitetun rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen kustannuksista. Korvauksen määrä perustuu rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden saaneiden henkilöiden määrään ja koulutuksesta määrättyyn korvaukseen.

Valiokunnan mietintö StVM 22/2018 vp

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Toteutuneisiin koulutuskaukusiin perustuva korvaus sekä rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut. Aluehallintovirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen erityisvastuualueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

66 §

Asetuksenantovaltuus

Lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta suoritettavan korvauksen suuruudesta ja korvauksen maksamisen muista perusteista ja menettelyistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvauksen suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain mukaisia korvauksia voidaan maksaa niiden henkilöiden koulutuksesta, jotka ovat saaneet oikeuden rajattuun lääkkeenmääräämiseen 1 päivän tammikuuta 2019 tai sen jälkeen.

Helsingissä 5.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok

Valiokunnan mietintö StVM 22/2018 vp

jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk
varajäsen Hanna-Leena Mattila kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen